

Bryllup på Sødunge Mark

den 27. maj 1911

Af Margrethe Hansen

I marts blev der brygget en tønde godt øl. Det var begyndelsen.

Så snart jorden var tilsået, blev der travlt med at pudse op ude og inde. Den gamle bindingsværksgård skulle spækkes, kalkes og stolpes af, og porte og døre skulle males. Alle vinduer skulle vaskes. Også inde i staldene skulle der kalkes og gøres i orden. Dagene lige før gildet skulle haven gøres fin og gårdspladsen fejes.

Der skulle bages i den store ovn — ca. 10 tipunds store rugbrød og flere store hvedebrød og formkager. Konen, der plejede at hjælpe med at lægge den store rugdejg aftenen før, var særlig omhyggelig med at vurdere surdejgen og det varme vand. Når dejgen var æltet færdig, krængede hun den store blågarnssæk, hvor gårdejerens navn stod malet med store sorte bogstaver. Der var duske i hjørnerne. Så lagde hun den over dejgen, slog korsets tegn i Guds navn og hentede så en stor dyne og lagde også den over for yderligere at holde på varmen. Om morgenen var det mandens arbejde at få ovnen varm. Han måtte op

meget tidlig; det tog tid at få ovnen »klar«, dvs. så murværket var lyst og klart i hvælvingen.

Fedegrisen skulle slagtes, spegepølser laves og røges, medister nedsmeltes i krukker, sylte sættes i lage, fine rullepølser letsaltes til pålæg osv. Så skulle kagedåserne fyldes og lagkagebunde, søsterkager og sukkerbrøds-kager bages, som skik var.

Et par dage før brylluppet blev der slaget høns til suppe, og kødbollerne blev lavet af 8-10 pund hakket oksekød. De hvide boller blev sat på dagen før af to piger eller koner med en teske. De tog dejgen op på hver en underkop og stod så ved hver sin side af gryden, så det gik hurtigt, når de var i øvelse.

Aftenen før kom naboer og venner for at lave æresporte. Der blev bygget én, hvor vejen drejer ud mod gården og én om indkørselsporten. Det var i maj, så der var blomster nok at pynte med — guldregn, æblegrene og tulipaner var dominerende, og det var meget kønt. Alle skulle beværtes, så det blev sent, før det blev sengetid. Bruden kom dagen før — hun sov hos pigen om

natten og vågnede med solen i øjnene; himlen var blå, og mågerne kredsede i luften.

Brylluppet stod her, fordi brudens far var enkemand og havde svært ved at arrangere et stort gilde.

*Rueagergård, Sodinge 1913
Ved indkørselen: Margrethe og Hans Peder Hansen*

Nu fik Kristen Skaffer travlt. Hans jakke og forklæde var blændende hvide og skinnede omkap med hans muntre tone og glade øjne. Der skulle dækkes borde til de langvejs fra kommende gæster. Alt imens var der travlt i gæsteværelset med at pynte bruden; det stod brudgommens mor og hans søster for. Hun fik sin lange, hvide kjole på og et slør med en dobbelt myrtekrans, hvor sløret var puttet ind imellem og dannede kroner.

Rundt om i gårdene havde karlene haft travlt med at vaske vogne, pudse seletøj og strigle heste og set

efter deres stadstøj. Det var jo en ære at være kusk for sine husbondsfolk, og kuskene skulle jo også være med til gildet — dog ikke sidde til højbords. De blev bænket i en stue for sig selv, men de fik samme gode

mad og drikke og senere fik de sig en svingom med de øvrige.

Det var lidt af en kunst at køre til gildesgården. Der skulle holdes en passende fart ind gennem porten, snurres rundt med en lille vending og så med et let piskesmæld holde an foran hoveddøren, hvor to musikanter tog imod hver vogn med musik. Den ene musiker var meget ung. Han hed Thorvald Sørensen, og han blev senere meget kendt og brugt. Med sit musikkorps spillede han til Lombjergefester i mange år. Af kuskene huskes især Just Hansen, gift med en søster til statsmini-

ster Erik Eriksens mor. Just Hansen var kusk for tre af brudgommens gymnastik- og skyttekammerater. Det var ungkarlene Niels Kr. Jørgensen, hans bror og Anders Kr. Hansen, senere stor købmand i Eskildstrup. Just Hansens manøvre som kusk var fuldkommen.

Og så gik turen til Ringe kirke — den første vogn med musikken — den sidste med brudeparret. Det var pastor Bang, der foretog vielsen, og det var lærer Munk, der var degn. Og præsten spurgte, om de ville være tro mod hinanden til døden skilte dem ad, og det lovede de — *der var slet ingen tvivl om det!!!*

Så skulle der lægges offerpenge til præsten på alteret og ved nedgangen til degnen. Brudgommen havde dem i små papirspakker i vestelommen og havde instrueret bruden, hvem der skulle have hvad — præsten skulle have mest! Desværre fik hun dem byttet om, hvilket hun senere måtte høre for og drilles med, men samvittigheden har dog aldrig trykket hende særlig hårdt!

På hjemturen kørte brudefolkene først og musikken sidst, så de nygifte stod i døren og tog imod gæsterne, gaverne og lykønskningerne.

Nu blev der en pause, hvor gæ-

sterne fordelte sig i haven, den lille skov med bænke og revne gange, i mark og stalde — til skafferen kaldte til bords til suppe, peberrodskød og dessert, hjemmebrygget øl og portvin; der var også en vin, der hed »Ekstrakt«, tror jeg — én krone pr. flaske — det var dengang! Der blev sunget og talt, meget er glemt, men Martin Rudums knudrede, personlige måde at sige tingene på huskes. Hos ham havde brudgommen fået sin skolelærdom og mangen en god anvisning på livets værdier.

Efter maden blev storstuen ryddet, og det nys, hvidskurede gulv gjort parat til dansen. Gades brudevals var starten, og så skiftedes klassisk og de dengang brugte visevalser, polka og schottisch — »Ud på livets vej« — »Lille valmue rød«, og hvad de nu hed, før moderne og jazz satte ind. Der var dækkede borde til kaffe og koldt bord hele natten, og skafferen var utrættelig med vittigheder og visesang, hvis der var en »død« stund. Klokkeren fem tog musikken hjem, men ungdommen var endnu på tæerne og gav sig til at lege »to mand frem for en enke« på gårdspladsen. Klokkeren seks gik brudefolkene til ro. Og de levede lykkeligt til deres dages ende.

Efter at denne artikel er skrevet, er Margrethe Hansen død den 24. april 94 år gammel. Som det fremgår af artiklen og avisernes nekrologer var hun levende interesseret i den gamle bondekultur. Hun var æresmedlem af Ringe museum og har testamentarisk skænket 10.000 kr. til museumsfonden.